

per quate *bages*, quate cabestres et cent claus gros, tant per lo martinet que per lo costee de la mayson --», Millardet, *Recueil de Textes land.*, p. 148, xxx, 13, cf. *TdF*. — 2 En aquest mateix poble s'hauria traslladat al «gran cacho de leña» (*RLiR* XI, 228). Cf. Casacuberta en *BDC* xxiv, s. v. Cosa semblant en el Priorat: *baga* 'tió' (*Bull. Club Pirinenc de Terrassa* II, 154). — 3 «Costón las *bagueras* de cordel de enfarcelar los sacos de los dineiros, 4 ds.», N. Tomás, *Docs. Ling.*, 144.77. — 4 Solament s'hi agafaren lingüistes audaçs com Solmsen (*KZ* xxxviii, 1ss.) i Whatmough (*Dial. of Anc. Gaul*, 115), que a base d'això i d'una glossa *baia* suposen que el ll. *baiulus* 'bastaix', *baiulare* 'dur a coll', surtin d'un anterior *BAGIOLARE, -IOLOS. Però la data i qualitat d'aquell glossari és massa incerta per fundar-hi cap deducció ferma sobre el vocabulari gàllic, i la suposició d'aquesta base pre-llatina és ben poc versemblant ni dir temerària: ni Ernout-M., ni Walde ni Pokorny no se'n fan eco, ni semblen pendre seriosament aquesta conjectura, i tots miren el ll. *baiulus* com un mot isolat d'etimologia desconeguda. Pok., *IEW*, s'absté en absolut d'incloure *bagti*, *baiulus*, *baich* en el seu dicc. indoeuropeu. — 5 Qui volgués escorcollar encara possibilitats indoeuropees hauria de cercar per un altre costat, l'arrel BHAG- 'assignar com a part', 'atribuir', 'repartir alguna cosa a algú'; d'ací l'ave. *baga-lot*, 'allò que toca en sort o com a part d'algú', scr. *bbajati* 'assignar', d'on els paleosl. *bogatū* 'ric', *ne-bog* 'pobre', i el nom de Déu, mirat com a repartidor de béns: persa mod. *bag*, paleosl. *bogū* (Pok., *IEW*, 107.4ss.). Ací almenys tenim la seguretat d'un mot de gran antiguitat i extensió, i passar des d'això a 'paquet', 'bala de mercaderia' o 'bossa', d'on 'lligada del farcell de càrrega' i finalment 'baga, llaçada', fóra certament concebible. Però cercar tan lluny per trobar només una base de sentit bastant allunyat i de forma fonètica tan poc característica com BAG- no fóra gaire convincent. A tot estirar podríem cercar ací una base per a l'escand. *baggi* i el ky. *baich* (suposant una accentuació BHAG-IÓ-), però ja hem vist que el mot gallès no és de fiar; quant a l'escandinau, el seu isolament dins les llengües germàniques resulta inquietant, no és estrany, doncs, que Pokorny i molts germanistes guardin davant d'ell un desconfiat silenci. Si la data del mot escandinau no és gaire antiga ningú no pot garantir-nos del tot que no sigui ell el que vingui del francès antic més aviat que a la inversa. — 6 «las gafas... de... la ballesta... han de ser de palo de lanza liso y buena veta, sin repelo, derechos y bien sacados, sin *bagas* ni combas», p. 445. O sigui sense curvatura cóncava ni convexa. — 7 El *DHistAcEsp.* entén que en un passatge del P. Cobo, historiador d'Índies de princ. S. xvii, *hacer бага* és «hacer combas». Però el text de Barahona fa témer que en això hi hagi malentès, i en tot cas les idees de concavitat i convexitat són recíproques i és fàcil de passar de l'una a l'altra. — 8 Amb VA-

CUUS ens enllaça també la *v* del trentí *vaca* «curva, incavatura», sic. *baga di lu arcu* «crena», «empulgadura del arco» en un text de 1579 (MLWagner, *ZRPb*. LXIV, 158). — 9 Amb aquest sentit BACA ha deixat descendents popular en altres llengües romàniques (*REW*, 859), i particularment en el francès *baie*, que com a terme tècnic de botànica ha estat manllevat modernament en cat. *baia* [1839, Labèrnia]. Amb la variant llatina *bacca* el tecnicisme botànic formà els compostos *baccifer*, *bacciforme* i *baccivor*. No mancà en català algun antic representant popular d'aquest mot llatí, que especialment s'aplicava, ja en l'Antiguitat a la baia del llorer, d'on es derivà un masculí *bag* que apareix algun cop en las nostres receptes medievals: «ajes quatre grans --- e quatre *bags* de lor, e una nou de sirprés ---», en la Farmacologia p. p. Meinhardt (*AORBB* III, 255). — 10 Alguna de les meves objeccions de llavors té rèplica fàcil. És cert que hi ha alguns mss. de Prudenci on es llegeix *boia* o *boga* en lloc de *baga* i que el monjo santgaliès Iso († 871) diu que *boia et бага unum sunt*. Això faria sospitar que es tracti d'un mot germànic de la família de l'alem. *beugen*, *biegen* 'tòrcer'. Si el mot fos un hapax l'objecció fóra forta, però sortint ja dos cops en un autor tan antic i tan allunyat del límit germànic com Prudenci, es pot creure que «unum sunt» pot implicar identitat semàntica, no lexical, i que aquesta glossa de Sant Gal fou precisament el que suggerí la interpolació *boia* o *boga* dels mss. — 11 Varró, *De L. L.* VII, 71, ja deia que el vi a Hispània es deia *bacca*. Com que realment el ll. *baca* (la variant ortogràfica *Bacca*, per a la qual es pot veure el *ThLL.*, és molt estesa i no sembla ser infundada en la llengua real) s'aplicà sovint als 'raïms' entre els clàssics, l'afirmació de Varró potser no té més d'erroni que la diferència que va des de 'vi' a vinya o raïm. Recordem també que el grup del cat. *bagó* o *bagot* és 'gra de raïm' i reapareix com a *bago* a Galícia, Portugal i terres lleoneses (*DCEC* I, 364a39ss.). — 12 En rigor, potser, les dues idees no són tan irreconciliables com sembla, si tenim en compte que el ll. BACA és d'origen enterament desconegut i sense enllaços indoeuropeus. Se sol parlar d'origen «mediterrani», però sota aquesta vaga rúbrica, no és impossible pensar també en l'ibèric. — 13 Sentit ja ben clar pel context en la *Tarifa dels Corredors* de Barcelona d'aquest any, 75. — 14 Cada *pessa* de «*bagadel* d'otramar o boqueran» pagava un morabetí d'entrada en el Rosselló (a. 1295, *RLR* v, 85). Algun altre doc., però, donaria a entendre que també s'apliqués a alguna matèria colorant com l'índi, car en el passatge del *Consolat de Mar* (xlv) «*bagadell*, 6 quintars e mig per sportada» va citat entre *porcellanes gobes* i *indi gros*, i en un contracte barceloní de 1415 un mercader que es dirigirà a Rodas, Xipre, Barut, Alexandria, diu que allí «predoctas res vendam et pecuniam quod inde habuero fideliter implicabo in zinzibere baladino vel ferriol et, in eorum defectu,